

Corporatie-aanpak van biobased isoleren in de bestaande bouw

Woonzorg		
<p>Visie en doelstelling</p> <p>In het Visiedocument Green Assets 2050 hanteren we algemene doelen die aansluiten bij (inter) nationale uitgangspunten: In 2030 naar 50% circulair en in 2050 naar 100%. Er is nog geen specifiek beleid op het gebied van biobased materialen.</p>	<p>Sturing en randvoorwaarden</p> <p>Voor bestaande bouw sturen wij op MKI, d.w.z. wij zitten nu in een proces (zie aanpak) en hebben voor biobased nog geen specifieke doelstellingen. Randvoorwaarden: We kijken naar de mogelijkheden binnen ons budget en hebben dus iets meer budgetruimte voor BB-keuzes gekregen (tot 5% ok en tot 10% extra voorleggen intern).</p> <div data-bbox="964 420 1795 840"> </div>	<p>Aanpak met co-makers</p> <p>In 2024 traject afgerond met co-makers en dit vertaald naar beleid en afspraken. Bij alles wat de co-makers doen moeten ze de prijs en de MKI opgeven. Eerst brengen we de bestaande situatie in kaart (MKI scores) om daar vervolgens beter op te kunnen sturen. Voor 1 op 4 projecten moeten ze nu al verplicht alternatieven aanbieden met een betere MKI dan traditioneel, of een onderbouwing waarom dat niet lukt. Op termijn willen we dit verder opschalen (1 op 2).</p> <p>Woonzorg is een een overeenkomst met Building Balance aan het voorbereiden. Essentie daarin is dat ze de doelstellingen van de Nationale Aanpak Biobased Bouwen (NABB) en vertalen die op korte termijn praktisch door onze co-makers/dakpartners te challengen specifiek een product te ontwikkelen voor biobased platdak isolatie. 95% van onze gebouwen zijn gestapeld.</p>
<p>Stadgenoot</p> <p>Visie en doelstelling</p> <p>Stadgenoot (SG) wil de materiaalgebonden CO₂-uitstoot van renovatie gaan reduceren. Een aantal maatregelen hebben een grote CO₂-impact én zijn goede circulaire alternatieven voor, o.a. biobased isolatie.</p> <p>Er is een concept visie opgesteld waarin wordt voorgesteld biobased isolatie altijd mee te nemen in bestaande bouw en nieuwbouw, tenzij dit leidt tot veel extra kosten (max 10% op het betreffende materiaal) en/of vertraging van projecten.</p>	<p>Sturing en randvoorwaarden</p> <p>Stadgenoot zoekt nog naar het juiste meetinstrument om goed te kunnen sturen op de materiaalgebonden CO₂-uitstoot.</p> <p>SPVE bestaande bouw m.b.t. isolatie: We streven per complex naar een maximale warmtevraag van 70 kWh/m²/jaar plus minimaal te voldoen aan de minimale isolatiewaardes uit de standaard (met als waarschijnlijke uitzondering vooroorlogse complexen zonder spouwmuur omdat hier niet altijd – meteen - gevelisolatie mogelijk is). Op woningniveau is een marge van 65 - 80 kWh/m²/jaar toegestaan. Uitzondering vooroorlogse bouw.</p>	<p>Aanpak met co-makers</p> <p>In 2024 is een leertraject gestart met co-makers en daarin zijn concrete projecten met biobased isolatie opgenomen. In november organiseerden we samen de kennisdelingsbijeenkomst over circulair renoveren. Op basis daarvan heeft de stuurgroep een voorstel uitgewerkt. De comakers hebben begin 2025 allemaal aangeven bij welke projecten zij kansen zien voor circulair / biobased isolatie. Met alle co-makers renovatie is afgesproken dat ze één proefproject gaan uitvoeren met biobased isolatie. Het liefst een project dat dit jaar nog start zodat aangehaakt kan worden bij de Biobased Academy. Onze projectleiders bespreken deze biobased isolatie afspraken met hun co-makers en gaan deze verder uitwerken (wat zijn de uitdagingen daarin en hoe houden we vast aan onze randvoorwaarden). De Biobased Academy ondersteunt hierin en specialistische vragen worden ingebracht. De pilotprojecten zullen worden geëvalueerd.</p>
<p>Eigen Haard</p> <p>Visie en doelstelling</p> <p>In de concept roadmap (in te zien op aanvraag) staat de visie dat Eigen Haard wil bouwen binnen de planetaire grenzen voor een duurzame toekomst voor volgende generaties. De ambitie is het verkleinen onze materiaalimpact op het milieu en we verminderen specifiek onze CO₂ uitstoot om in lijn te komen met het klimaatakkoord van Parijs.</p> <p>Strategie Om deze ambities waar te maken werken we circulair waarbij we 3 strategieën volgen: 1. We gebruiken zo min mogelijk nieuwe materialen 2. We gebruiken materialen zo lang mogelijk 3. We gebruiken duurzame grondstoffen en materialen die ecosystemen niet aantasten.</p>	<p>Sturing en randvoorwaarden</p> <p>Naast CO₂ uitstoot is het plan ook te sturen op onze impact op het milieu. Samen met o.a. leernetwerk en AFWC zijn ze hier naar aan het kijken.</p> <p>Concept roadmap: Sturen op MPG en GWPa Meten: % Biobased materiaal Norm: Grondgebonden ≥ 25%, gestapeld ≥ 20% (HNN incl hergebruikt, gerecycled 2.2)</p> <p>Gezonde materialen toepassen Meten: Geen rode lijst materialen toegepast (onder andere niet toxisch)</p>	<p>Aanpak met co-makers</p> <p>Eigen Haard werkt met een interne roadmap die met de co-makers wordt besproken. Deze roadmap heeft onlangs een update gekregen. Daar gaan ze waarschijnlijk ook weer een sessie met hun co-makers voor organiseren.</p> <p>Ze hebben nu meerdere samenwerkings trajecten lopen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) PHD-Actie-onderzoek met oa TU Delft (Circl). Gaat ook o.a. over samenwerking met co-makers. 2) een leernetwerk breder op duurzame materiaalkeuze om samen tot een lijst te komen. Nemen Rochdale en Alliantie ook al deel aan. Kijkt breder naar materiaalkeuze en daarin te meten en sturen. 3) AFWC duurzaamheidsoverleg met alle woco's. Daarin wordt ook soms circulariteit geagendeerd en kijken we naar CO₂-impact en sturing.
<p>Duwo</p> <p>Visie en doelstelling</p>	<p>Sturing en randvoorwaarden</p> <p>Biobased isoleren mag niet meer kosten en moet de juiste certificaten hebben.</p>	<p>Aanpak met co-makers</p> <p>We kijken naar de mogelijkheden in een aantal projecten. Daar willen we experts van de Biobased Academy bij betrekken.</p>

Corporatie-aanpak van biobased isoleren in de bestaande bouw

Lieven de Key		
Visie en doelstelling	Sturing en randvoorwaarden	Aanpak met co-makers
<p>Beleidsstuk energietransitie 2023: Circulariteit en gebruik van duurzame materialen</p> <p>Lieven de Key is voornemens om beleid op te stellen voor circulariteit van gebruik van materialen.</p> <p>Circulair bouwen is een duurzame vorm van bouwen waarbij zoveel mogelijk herbruikbare grondstoffen worden gebruikt en zo min mogelijk eindige bronnen. Bij gebruik van materialen gaat het vooral om de duurzaamheid van de materialen zoals bio-bases materialen. Voor de energietransitie is het vooral van belang om aandacht te hebben voor het terugdringen van het CO2-gebruik. Uiteindelijk gaat om het hele plaatje van de CO2-reductie. Dus naast de CO2-uitstoot in de gebruiksfase is ook de uitstoot tijdens nieuwbouw, beheer en verbeteringen van belang. Hiertussen moeten goede afwegingen worden gemaakt.</p>	<p>Lieven de Key is begin 2025 gestart met de werkgroep Circulair, Klimaatadaptief en Natuurinclusief bouwen. Vanuit de werkgroep willen we stap voor stap onze opgave en mogelijkheden gaan verkennen om deze vervolgens in de praktijk te gaan brengen. De praktijk zelf is op dit moment nog afhankelijk van individuele initiatieven van werknemers.</p>	<p>Lieven de Key heeft nog geen specifieke samenwerking op biobased isolatie, maar werken met 2 co-makers voor dakisolatie van buitenaf en kijken nu hoe gecontracteerde partijen daarin mee te nemen.</p>
De Alliantie		
Visie en doelstelling	Sturing en randvoorwaarden	Aanpak met co-makers
<p>De Alliantie heeft voor de verduurzaming bestaande bouw verschillende doelen uitgewerkt (energietransitie en materialentransitie).</p> <p>Iedereen een Passend Thuis: zoveel mogelijk woningen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Binnen de planetaire grenzen: CO2 staat centraal; • CO2 betreft zowel materiaal als energie <p>Planetaire grens - CO2 neutraal 2050</p> <p>Materiaaltransitie (Circulariteit) 26% van onze uitstoot* Energietransitie 74% van onze uitstoot*</p> <ul style="list-style-type: none"> - De kansen per regio: no-brainers komen eerst, zijnde beperkte of geen meerkosten en wel minder CO2 - Regionale paden beschrijven kansen in het hier en nu, in de toekomst kan en moet er meer - Beter materiaalgebruik is een intern en extern samenspel - Kansrijke reductiepaden zijn gebaseerd op veel gebruikt onderzoek in onze sector en behelzen ook nog kleiner bouwen en beter benutten als reductiepad. <p>Biobased bouwen is een van de reductiepaden</p> <p>Inzetten op biobased, zowel voor de draagconstructie als de afbouw. Daarbij worden in alle typologieën abiotische materialen (o.a. beton en staal), waar mogelijk vervangen door biobased alternatieven zoals CLT en houtwol.</p>	<p>Naast doelen voor energie (reductie in primaire energiebehoefte en vaststellen grenswaarde per type woning) hebben ze specifiek doelen opgesteld voor materiaal.</p> <p><u>Voor de directe milieu-impact sturen ze op:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Materiaal-gebonden CO2-uitstoot: Doel 2030: Streefwaarde van 100 kg CO2-eq. per m2 BVO (grote ingreep: schil inclusief installaties) met procesafspraken (Op basis van de grenswaarden vanuit de Paris Proof materiaalgebonden rekenprotocolvanuit DGBC en Nibe) - Materiaalgebonden CO2-opslag: Doel 2025: 3% CO2-reductie door toepassing van biobased/ biologische materialen en producten met procesafspraken Bestaande bouw. <p><u>Voor Materiaalgebruik sturen ze op:</u></p> <p>Herkomst Materialen</p> <p>Ontwerp en bouw met zo veel mogelijk materialen van verantwoorde herkomst: hergebruikt (met voorkeur op locatie), gerecycled of hernieuwbaar</p> <p>Doel 2025: 17% CO2-reductie door hoogwaardig hergebruik met procesafspraken.</p> <p>In de partnersamenwerking zijn vier randvoorwaarden opgenomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Data-uitwisseling: Een proces ingericht om te komen tot uitwisseling van de relevante data om te sturen - en monitoren op bovengenoemde doelen; - Governance: De wijze waarop bovengenoemde doelen zullen worden gerealiseerd opgenomen in - bestaande (besluitvormings)processen; - Mens en Organisatie: De eigen organisatie voldoende meegenomen in de inhoud van dit contract teneinde draagvlak te vergroten voor de realisatie daarvan (doorleven doelen) <p>Kader opschaling: De Alliantie biedt ruimte voor experimenteren en pilots. Er wordt</p> <ul style="list-style-type: none"> - samenwerking opgezocht (bv met andere WoCo's) waar mogelijk voor schaalvoordelen; 	<p>De Alliantie heeft met 12 ketenpartners sinds 2020 een ketensamenwerking voor de NXT Step in ketensamenwerking: Sequent NXT. Samen met de dak, gevel, installatie en interieurpartners zet De Alliantie daarmee stappen CO2 neutraal in 2050.</p> <p>Onderhoudspartners zijn Copper8 en Alba.</p> <p>Ketenpartners (2020): DAK: Patina, Consolidated, Van Venrooij GEVEL: Logchies renovatie en onderhoud, Hemubo, Rutges INSTALLATIE: Bonarius, Comfort Partners, Energiewacht INTERIEUR: Aalberts, Logchies renovatie en onderhoud, Intersell, Coen Hagedoorn</p> <p>De Alliantie heeft net een hercontractingstraject voor de komende vijf jaar afgerond. Daar is duurzaamheid in meegenomen met KPI's op CO2-reductie. Co-makers komen daarin nu met concrete voorstellen.</p>
Ymere		
Visie en doelstelling	Sturing en randvoorwaarden	Aanpak met co-makers
<p>Biobased isoleren staat in de strategie. Het beleid is dat we inzetten op circulariteitsdoelen voor 2030: Toekomstgericht: circulair en klimaatadaptief</p> <p>Bij de opgave van de duurzame stad hebben goed onderhoud en de energietransitie onze hoogste prioriteit. Daar gaat het meeste geld, tijd en aandacht naartoe. We zetten ook gericht in op klimaatadaptatie, biodiversiteit en circulariteit. ...Belangrijkste les? Kies partners die openstaan voor circulair werken. Betrek de gemeente erbij, en zeker ook de huurders! De toenemende schaarste aan materialen maakt het circulair bouwen nog aantrekkelijker....</p> <p>Samenvatting concept memo: ... conventionele isolatiematerialen [hebben] nog steeds een grote co2-voetafdruk. Hierdoor loopt Ymere het risico dat wij onze co2-voetafdruk verplaatsen van het energieverbruik van onze huurder, naar onze bouwprocessen. Biobased isolatiematerialen hebben een flink lagere co2-voetafdruk dan de huidige isolatiematerialen.Het is essentieel dat Vastgoedbeheer begint met het experimenteren op korte termijn met biobased materialen. ...Kosten, brandveiligheid en extra dikte nodig voor dezelfde RC-waarde zijn belangrijk om in acht te nemen, maar vormen geen belemmeringen om te beginnen met het toepassen van biobased isolatiematerialen.</p> <p>Er wordt ook een herijking van het duurzaamheidsbeleid verwacht. Nog onduidelijk wat daarin prioriteit zal krijgen de komende tijd.</p>	<p>Er is net een interne memo opgezet over de toepassing van biobased materialen bij isoleren binnen VGB. Besluitvorming wordt op korte termijn verwacht.</p> <p>In de memo wordt aangestuurd op:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opdracht geven aan alle werkstromen om te onderzoeken welke projecten een goede kans maken om biobased isolatiematerialen toe te passen, het liefst met uitvoerjaar 2025/2026 afhankelijk van de werkstroom. - te onderzoeken of het mogelijk is in de huidige raamovereenkomst biobased materialen toe te voegen aan de eenheidsprijzenlijst - te inventariseren per werkstroom wat het kennisniveau van onze co-maker/prefered supplier is m.b.t. biobased isolatiematerialen. - In te zetten op subsidiestromen zoals 'Kansen voor West' om projecten te selecteren. 	<p>Voor de korte termijn is de focus om concrete projecten te selecteren om mee te starten. Daarna willen we toewerken naar "Biobased, tenzij..." in 2030. (zie memo)</p>

